

У НОВОМЕ САДУ У УТОРАК 31 ЈУЛА 1884.

ПОЗОРИШТЕ

БРОЈ 44.

УРЕЂУЈЕ А. ХАЦИЋ.

Излази за време бављења позоришне дружине у Н. Саду свака о дану сваке представе, иначе сваког месеца по један пут на по табака. — Стоји за Нови Сад 40, а на страну 60 новч. месечно. —

ХАМЛЕТ.

Трагедија у 5 чинова, од Виљема Шекспира, с енглеског превео др. Лаза Костић.

(Наставак.)

ДРУГИ ЧИН.

П ва појава.

Себа укући Полонијевој. Улазе Полоније и Риналдо.

Полоније.

Подай му ове новице, синко, писма та.

Риналдо.

Разумем, господару.

Полоније.

Риналдо синко, не ће с горег бит' пре састанка да мало пропиташ како се влада.

Риналдо.

Мисиљах и сам то.

Полоније.

Тако је, добро, врло добро. Чуј, за Данце штат у Паризу пре, какви су, ко су, где се састају, и с ким, шта троше, па кад нађешти, распитујући, трагајући то, да познају мог сина, приђи им, па запитај о њему поближе, учини му се знањац из даље. па реци: — „Знам му оца, другове, и њега мало“; — јеси л', синко, чуо?

Риналдо.

Да, врло добро, господару, да.

Полоније.

„И њега мало“, рец „ал' овлаш тек, но ако ј' онај, то је спадало, оваки је, онаки“, ту натовари на њега свашта, само ништа што б' срамотило га: чувај ми се тог; знаш, нестапиће, ћуди, раскалаши, к'о сваки младић кад је слободан што чини.

Риналдо.

К'о на пример карте.

Полоније.

Да,

ил' нике, неовка, свађа или бој, ил' дроље, — хајде де!

Риналдо.

Срамотило б' га то, господине.

Полоније.

Не, не, зачини само чиме годе знаш. Не казуј само какве саблазни, к'о да се не би умерити знао: То не бих ја; износи гренике му да с' чине тек слободе пегице, тек плахе ћуди жесток посуктај, несавладана, раздивљана крв, што сваком бива.

Риналдо.

Ал', господине, —

Полоније.

К'о велиши, за што?

Риналдо.

Да, господине —

ја молим, за што?

Полоније.

Ево томе смер!

Упашће, уздам се, досетка: Намекући сину мом те лагице, к'о да ј' у послу мало обргљав, запамти, онај што г' испитујеш ако га кривог у тим ствар'ма зна, уз тебе ће јамачно пристати: „Да брате“, — „друже“, ил' „господине“, — ил' како је већ тамо обичај, ил' узречица.

Риналдо.

Да, господине.

С 7 - 9

Полоније.

И онда ће тај човек — онда ће —
Шта хтедох речи? Хтедох, свеца ми,
к'о нешто реки. Где сам оно стао?

Риналдо.

Рекли сте, „јамачно пристати“,
иљ „друже“, иљ „господине“.

Полоније.

Јамачно, рекох, пристаће, — да, да;
Овако ће: „Младића тога зпам;
јуче га видех, иљ ономадне,
иљ тад, иљ тад, са тим, иљ тим, па што но реч,
коцкао се ъуто; онде беше п'јан,
при лоптању се онде побио;
иљ видех га јк' у какав блудни дом,
сирјеч и прочаја.
Сад видиш то; тако ћеш учецат'
на мамак лажи штуку истину.
Тако се зна, досетљив, мудар ум
довијати, савијат', засести,
те заходећи наћи прави пут.
Тако ће ти помоћи савет мој,
да дознаш сина мог. Разумеш, а?

Риналдо.

Разумем, господару.

Полоније.

Збогом сад!

Риналдо.

Мој добри господару.

Полоније.

Мотри сам,

да знаш како се влада:

Риналдо.

Јамачно.

Полоније.

Нек учи свирку.

Риналдо.

Знам, господине!

(Оде.)

Долази *Офелија*.

Полоније.

У здрављу! Гле, Офелја? Шта ћеш ти?

Офелија.

Јух, оче, ала ми је било страх!

Полоније.

А за што, за име Бога?

Офелија.

У мојој соби, оче, пијем ја,
Ал' ето преда м' кнеза Хамлета, —

гологлав, раздрљен, а чаране
на чланке су му паље, прљаве;
к'о крпа блед, дрићу му колена,
У погледу му тако страшан бол,
к'о да ј' из пакла јдан утек'о,
стражите причати.

Полоније.

Полудио, љуби те.

Офелија.

Ја не знам, оче, ипак ми је страх.

Полоније.

Шта рече?

Офелија.

Руку м' узе жестоко,
забаци главу, руком опружив,
а другом руком преко чела свог,
у лице ми се тако загледа,
к'о да б' га црт'о. — Тако подуже:
На послетку — затресе руку ми,
и трипнут махнув главом доле гор',
дубоко, тако боно уздахну,
к'о да ће му се снага распући,
к'о да ће свиснут! За тим, пусти ме,
и окренутим лицем на раме,
без очију ногаћ'о је свој пут,
без очију на врата погоди,
непрестано на мене гледајућ'.

Полоније.

Хајд' самном сад: да видим где је краљ.
Та то је сушти занос љубави,
жестином својом себе сатире,
а вољу тера у очајни рад,
к'о страст ма која друга под небом,
што мучи нашу нарав. Бојим се —
Што? Да л' му скоро преку рече реч?

Офелија.

Не, драги бабо, ал' сам одбила
сва писма му по заповести вам,
и доласку заступила му пут.

Полоније.

За то је махнит. Врло ме је жао,
што бољом пажњом ја не мотрих на њу:
Ја мишиљах, шала, превариће те.
Проклета сумња! Кад је човек стар
пренагли му се често смотреношт,
к'о младима што пажња малакше.
Сад хајд'мо краљу, он то мора знат';
притајати донело б' већи јад,
нег' мржње што ће, издат' љубав сад.

(Оду.)

(Наставиће се.)

Српско народно позориште

(Свршетак.)

И ове године стигли су позоришту прилози и завештаји, и то:

1. Легат пок. Радивоја Ковачевића из Аде од 100 фор., што га је исплатио син покојников Радивој Ковачевић млађи.

2. Легат пок. Константина Антоновића из Липе, за који се још не зна колики је. Г. Димитрије Крестић, адвокат у Араду, умољен је, да заступа ово друштво при расправи оставине покојникове и да нас извести како о резултату ове оставинске расправе, тако и о стању легата, што га је позоришту оставио године 1882. пок. Стеван Антоновић из Липе у износу од 100 фор. Но до данас још није стигао никакав извештај.

3. Српска дилетантска позоришна друžина у Тителу давала је 25. августа 1883 у корист срп. нар. позоришту представу „Низ бисера“ и послала је чист приход од те представе у износу 60 ф.

4. Штедионица у Вуковару, која се врло често сећа овог нашег народног завода, послала је и ове године прилог од 50 фор.

5. „Српска задруга за међусобно помагање и штедњу“ у Новоме Саду приложила је 50 фор.

Задужбина добротвора народних пок. Ђене Брановачког и жене му Иде рођ. Вујићeve ступила је ове године у живот. Српска црквена општина сењанска, као извршилица последње воље Ђ. Брановачког, послала је на име 546 фор. као закупницу (аренду) од оних 20 ланаца земље, што су остављени позоришту, и то за једну производну годину од 1. окт. 1883. до 1. окт. 1884. Иста општина позвана је, да пошиље и закупницу од дана смрти завештачеве, дакле још за једну годину дана, и да јави, кад ће у смислу тестамента позоришту одређених 20 закладних ланаца земље грунтовно превести на ово друштво и предати му их на руковање. У погледу тражене закупнице од дана смр-

ти завештачеве води се још преписка са поменутом општином. Позоришту одређених 20 ланаца земље вољна је општина предати овом друштву на руковање, те ће управни одбор изаслати двојицу чланова, који ће закладну непокретност у посед примити.

Приликом отварања новог чешког позоришта 6. (18.) новембра 1883 послан је од стране овога друштва бројавни поздрав у Златни Праг.

Исто тако поздрављена је 24. новембра 1883. педесетогодишњица песника нашег Змај-Јована Јовановића у Бечу засебним бројавом.

Добровољачком позоришном друштву у Пожези издана је дозвола, да може приказивати шаљиву игру пок. Косте Трифковића: „Француско-пруски рат“.

Вредна наша браћа Словенци превели су опет два наша оригинална комада, и то од прерано преминулог књижевника нашег Косте Трифковића. На име, словенско драматичко друштво у Љубљани послало је 51. свеску своје збирке драматичких дела под насловом: „Словенска Талија“, у којој су штампана ова два Трифковићева комада у словеначком преводу: „Француско-пруски рат“ и „Школски надзорник“. Желимо браћи Словенцима што лепши напредак!

Лист „Позориште“ излазио је зимус за време бављења позоришне дружине у Н. Саду о дану сваке представе, а управни одбор решио је, да по одласку дружине излази и даље, и то сваког месеца ио један пут.

Пошто је позоришна гардероба доста олошала, па је нужно да се поправи и обнови, то је за набавку нове гардеробе стављена у прорачун еходна свита за ову годину. А и на даље ће се морати све једнако набављати, што је најпотребније.

Ове године обраћало се доста пажње и на репертоар позоришни. Осим многих

преведених комада позоришних откупљена је трагедија „Слободарка“, од Манојла Ђорђевића-Призренца, и трагедија Шекспирова „Хамлет“, у преводу дра Лазе Костића. Осим тога изаслао је позоришни одсек две компије: једну, која ће се старати, да се преведу страна дела, која су добра за нас, а другу, да поправи и дотера језике у преводима, што дођу са стране.

Издане су 5% таитијеме од прихода, што су их донели за виште година оригинални комади: „Максим Црнојевић“ и „Сањурица и шубара“, и то за први комад пишцу дру Ј. Костићу, а за други Илији Округлићу.

У смислу одлуке лајске главне скупштине вршен је непосредни надзор над позоришном дружином изашивањем подначеоника друштвеног г. А. Хаџића у Земун, Сомбор и Суботицу.

Изаслан је пододбор за ревизију „Правила за позоришну дружину“ и глумачких уговора.

Издавани су зајмови под камату са 7% на сигурну хипотеку. Сконтрована је каса друштвена.

Позоришна дружина обишла је ова места: Чаково, Земун, Вуковар, Осек, Сомбор, Нови Сад и Суботицу, а сад се налази у Сенти. Дружина — поред свега тог, што је имала месеца јула 1883 ферије — заслужила је од 1. маја 1883 до

20. маја о. г. чисте хасне 1519 ф. 16 и, што је за цело ванредан добитак и леп одзив од стране народа. Нарочито ваља споменути, да је било чиста сувишака: у Сомбору 894 фор. 92 и., а у Н. Саду 1151 ф. 40 и. О дружини подносе се скупштини засебни извештаји.

Пошто „Матица Српска“ слави сутра, т. ј. 10. (22). јуна о. г. педесетогодишњицу књижевног рада дра Јована Суботића, то је управни одбор решио, да издаље депутацију, која ћетог велеуваженог књижевника, који је као вишегодишњи начеоник овога друштва стекао особитих заслуга, поздравити на сутрашњој свечаној прослави и предати му у име позоришта сребрни дивит и златно перо, као видљиви знак поштовања и уважења његовог педесетогодишњег обилатог рада за књигу и просвету народну. Држим, да је честити јубилар, тај изврени књижевник и некадашњи врсни и ревни старешина овога друштва ипак заслужио, да му пожелimo још дуга века и да му кликнемо из свега срца: „Живо!“

Ваља ми још споменути, да се фонд позоришни све једнако умножава и да је цело стање друштвено у опште добро и повољно.

Завршујем овај свој извештај са испреконом жељом, да нам овај народни просветни завод све боље и боље напредује и цвета!“

ЛИСТИЋИ.

ПОЗОРИШТЕ.

* (Скупна позоришна улазница.) Франсоа Јосеф Талма, славни глумац француски, беше одани пријатељ цару Наполеону, који га уважаваше не само као уметника већ и као саветника. Талма се упознао с Наполеоном још док он није био цар него прост официр у топништву. Наполеон је тада једва излазио на крај, па га је и добри пријатељ му Талма много пута помагао у невољи. Нарочито му је набављао веома често

бесплатних улазница за позориште. Једна од тих улазница, на којој стоје талмином руком написане речи: „Пустите грађанина Бонапарту у моју ложу“, изађе за време друге царевине при некој јавној дракби опет на видик, те је том приликом лор Сеймур купи за 100 гвинеја, (нешто више од 1000 фор. а. вр). Тако скупо за цело да није плаћена ни једна друга позоришна улазница.

Издаје управа српског народног позоришта.